

**Arvamus avaliku teabe seaduse muutmise seaduse
väljatöötamiskavatsuse osas**

Justiits- ja digiministeerium on esitanud arvamuse avaldamiseks **avaliku teabe seaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse (edaspidi VTK)**, mis käsitleb andmeälgiija kohustuslikkust. Statistikaametit (edaspidi SA) on mainitud eelnõu seletuskirjas kaasatud osapoolena VTK koostamisele eelnevates aruteludes. Sellest tulenevalt esitame järgnevalt enda seisukohad, mida oleme ka eelnevalt väljendanud erinevate andmeälgiija kasutamise seotud algatuste koordineerimisel.

1. VTK Lisa 1 kohaselt sätestatakse andmeälgiija (edaspidi AJ) legaalseaduse avaliku teabe seaduse (edaspidi AvTS) andmekogusid käsitlevas peatükis 5¹, lisades sinna uue paragrahvi 43¹⁰. Selle järgi on AJ **riiklik infosüsteem**, mille eesmärk on võimaldada füüsilisele isikule anda Eesti teabevärava vahendusel ülevaadet tema isikuandmetega seotud päringutest **avalike ülesannete täitmiseks kasutatavates andmekogudes**. Liidestumiskohustuse alt jäävad välja „**ainult organisatsiooni sisemise töökorralduse vajadusteks**“ ja „**asutustevaheliseks dokumentide menetlemiseks peetavad andmekogud**“ (AvTS § 43³ lõike 4) tähenduses, aga seda ainult juhul, kui vastavad andmekogud ei ole liidestunud x-teega. Lisaks AJ-ga liidestumise üldise kohustuse alt jääksid välja sellised avalike ülesannete täitmiseks kasutatavad andmekogud, mis ei sisalda isikuandmeid (seal sisalduvad andmed ei ole seostatud ega seostatavad ühegi konkreetse isikuga) või mille puhul viimase kalendriaasta andmete põhjal nähtub, et AJ rakendamine ei tasuks end AJ kui süsteemi hinnangulise elutsükli vältel majanduslikult ära.

SA juhib siinkohal tähelepanu, et **riikliku statistika seaduse § 6 lõike 3 kohaselt ei ole riikliku statistika tegemisel moodustatavad andmestikud ja statistilised registrid andmekogud avaliku teabe seaduse tähenduses**. Kuigi eelpool viidatud definitsioonis see otsesõnu välja ei tule, eeldame, et sõnastus tugineb AvTS kohaldamisalale, mistõttu oleme endiselt seisukohal, et AJ kohustuslikkus SA-le ei laiene.

2. VTK-s on selgitatud, et AJ saab olla üheks vahendiks, mille abil aidatakse kaasa andmesubjekti õiguste realiseerimisele ja **edendatakse andmetöötluse läbipaistvust IKÜM-i vastavate artiklite tähenduses**, kuid AJ ei ole vastutavale töötajale IKÜM-i järgi ainus võimalus vastavate põhimõtete järgimiseks. Siinkohal viidatakse võimalusele, et kui mõni AJ-s kuvatud päringutest andmesubjektile siiski lähemat huvi pakub, on tal võimalik suunata oma täpsustav päring ka täpsele adressaadile (päringu sooritanud asutusele) ning viidata oma küsimustes konkreetsele töötlemistoimingule.

SA statistika tegemise käigus kogub andmeid ka andmekogudest, pseudonümiseerib need ning teostab andmete masstöötlust ja -analüüsi pseudonümiseeritud andmete pealt. Seega me ei pea ka sellest asjaolust tulenevalt otstarbekaks **andmeälgiijat tänastel tingimustel ja eesmärkidel kasutusele võtta**, sest pseudonümiseeritud andmete masstöötlamise tulemusena võime toota tuhandeid kirjeid nende andmete kasutamisest ning see ei saa olla andmeälgiija lõppkasutaja jaoks asjakohane. Kui andmesubjekt soovib siiski täpsustada AJ-s sisalduva info põhjal, miks on andmekogu vastutav töötaja võimaldanud tema andmete edastamist SA-le, saab

juhinduda eelpool kirjeldatud protseduurist ehk kas andmekogu omanik väljastab selle info ise või suunatakse päring vajadusel SA-le.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liina Osila
Peadirektori asetäitja andmehalduse ja
andmeteaduse alal peadirektori ülesannetes

Margus Rosin
514 6160, margus.rosin@stat.ee

Annika Uibopuu
5473 0306, annika.uibopuu@stat.ee

Thea Palm
5196 1547, thea.palm@stat.ee